

ИЗДАНИЈА

Сцена

● ТЕАТАРОТ „ТРЕШЊЕВКА“ ОД ЗАГРЕБ СВОЈАТА НОВА ПРОГРАМА ВО КОЈА НЕ СЕ ИЗВЕДУВАТ ДРАМИ СО КРИМИНАЛИСТИЧКИ ТЕМИ, ЈА ЗАПОЧНА СО ПРЕСТАВАТА „СТАПИЦА ЗА ГЛУВЦИ“ ОД АГАТА КРИСТИ

Според примерот на Лондон и Загреб доби своја постојана Вечерна сцена на која ќе се изведуваат само драми со криминалистички теми. За чувството да биде доследно, вечерната сцена е отворена со претставата на познатата Агата Кристи, „Стапица за глувци“, која веќе триесет години од вечер во вечер се прикажува во Лондон. Лондонската „Стапица за глувци“ која е поставена уште во дамнешната 1952 година, стана веќе заштитен знак на овој град и се наредува во задолжителната туристичка програма при посета на овој град. Познатиот настан во „Стапица за глувци“, со мајсторско заплетување на познатата писателка, им оддолува на сите знаци на театарската криза. Тоа беше и мотивот на Уметничкиот совет на Театарот „Трешњевка“ — својата нова програма да ја започне со оваа, позната драма.

„Досега работевме претстави само за деца“ — вели Хрвоје Хитрец, директор на Театарот „Трешњевка“. Бидејќи вечерниот дел ни беше без претстава, се решивме на отворање Вечерна сцена со претстави од криминалистички жанр. Така, за почеток ја избравме „Стапица за глувци“ за која се надеваме дека следните 30 години ќе се игра во Загреб од една вечер во друга, како што е тоа во Лондон. Времето на дејствието е повоеано, начинот на изведувањето е британски, а на сцената е вистински англиски провинциски пансион. Режијата се придржува кон прецизностите и реалистичноста, а би сакале да му се вратиме и на психолошкиот пристап на театарот, токму со помош на криминалистичката драма. „Стапицата за глувци“ ја режира Томислав Дурбешкиќ, а во претставата игра одбрана екипа на млади артисти“.

М. Тања

ПРИЛОГ ЗА КАРАКТЕРИСТИКЕ И ПОСЕБНОСТА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Научна студија за турцизмите во македонскиот јазик

● АВТОР НА СТУДИЈАТА, КОЈА Е ОБЈАВЕНА ВО ЈУБИЛЕЈНИОТ ЗБОРНИК НА УНИВЕРЗИТЕТОТ ВО САРБРИНЕН, СР ГЕРМАНИЈА, Е ИСТАННАТИОТ СЛАВИСТ ОД УНИВЕРЗИТЕТОТ ВО СЕВЕРНА КАЛИФОРНИЈА, ДОКТОР ВИКТОР ФРИДМАН, КОЈ ВО 1975 ГОДИНА СО УСПЕХ ЈА ОДБРАНИ ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ОД ОБЛАСТА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

ТОДЕ ПЕТРЕВСКИ (СПЕЦИЈАЛНО ЗА „НОВА МАКЕДОНИЈА“)

Во издание на Универзитетот во Сарбрикен, Сојузна Република Германија, деновише од печат излезе третиот том на јубилејниот зборник во кој се публикувани голем број трудови од славистичката наука. Меѓу повеќето прилози за прв пат на јазичите на југословенските народи и нивниот развој, е објавена и научната студија на професорот по славистика на Универзитетот во Северна Калифорнија, САД, доктор Виктор Фридман под наслов: „Турските влијанија врз македонскиот јазик — положбата денес и во минатото“.

Авторот на трудот доктор Виктор Фридман не се занимава првпат со македонскиот јазик. Овој истакнат славист на Универзитетот во Северна Калифорнија, всушност во 1975 година со успех ја одбрани докторската дисертација за индикативот на глаголите во македонскиот литературен јазик.

Откако во воводот на научната студија ги истакнува особеностите на македонскиот јазик во однос на другите словенски јазици. Фридман подетално говори за трагите и влијанието на турцизмите во македонскиот јазик. Тој укажува на големиот број турцизми во нашиот јазик што е, како што вели самиот, последица на близу 600 годишната турска власт во Македонија. Фридман посебно се задржува на нивното присуство во народниот говор.

Според него, непосредниот контакт на македонскиот и турскиот јазик низ вековите остава бил траги и во современите македонски литературен јазик. Тој тоа го илустрира со доста примери кои и денеска можат да се сретнат во македонскиот печат и публицистиката.

Виктор Фридман во научната студија, посебен акцент стави врз политичката положба на македонскиот народ, во 19 век кога, како што истакнува, тоага и до поста голем прилив на турски зборови во македонскиот јазик. Цитирајќи го Блаже Конески, Фридман тоа го објаснува со фактот што во тоа време турскиот јазик бил „јазик на пазарите“ во поголемите македонски градови.

Фридман ги обработува и фонолошките сличности во двата јазика, а посебно се задржува врз одделни морфолошки својства на македонскиот и турскиот јазик. На крајот од научната студија овој истакнат славист ја добар познана на македонскиот јазик заклучува: „Едно од „шармантните“ својства на македонскиот јазик, што не е случај со другите словенски јазици, е тоа што човек во многу прилики може да прави избор меѓу македонските и турските зборови кои одамна се цврст дел на македонскиот народен јазик“.

Научната студија на доктор Фридман, преку застапеноста на турцизмите, фрла уште една светлина врз карактеристиките и посебноста на македонскиот јазик во минатото и денеска.